



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 693/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Barger Prekop s. r. o., Mostová 2, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Snz/3/2024 z 26. júna 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NSS“) o nevyklúčení jeho sudkyne Zuzany Šabovej (ďalej len „sudkyňa“) z prejednávania a rozhodovania o kasačnej sťažnosti v správnom súdnom konaní proti Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“).

II.

2. V správnom súdnom konaní správny súd zakázal žalovanému využívať informácie, ktoré žalovaný zabezpečil z mailovej schránky počas inšpekcie koncom júna 2017. Proti tomu podal žalovaný kasačnú sťažnosť, o ktorej má rozhodnúť aj sudkyňa. Sťažovateľ proti nej vzniesol námietku zaujatosti, ktorú odôvodnil tým, že bola takmer 18 rokov až do konca januára 2018 zamestnankyňou žalovaného, vykonávala tam vedúce funkcie, v čase vykonávania inšpekcie sa zúčastnila rozhodovania žalovaného o rozklade, žalovaného zastupovala v právne a skutkovo obdobných konaniach a žalovaný nekoná podľa rozhodnutia správneho súdu.

3. Sudkyňa k tomu uviedla, že jej pôsobenie u žalovaného skončilo viac ako tri a pol roka predtým, ako sa stala sudkyňou, s niektorými zamestnancami žalovaného má priateľské, no málo intenzívne vzťahy, s podpredsedom žalovaného je v kontakte v rámci rodinných vzťahov, no on u žalovaného

v čase inšpekcie nepôsobil, pričom zastupovanie žalovaného spadá do kompetencie odboru, ktorý je podriadený predsedovi úradu. Uviedla, že počas inšpekcie bola riaditeľkou odboru, do ktorého kompetencie inšpekcia nespada a ani sa jej nijak nezúčastňovala. Počas vydávania rozhodnutí týkajúcich sa koncentrácie v rokoch 2012 a 2013 pôsobila ako riaditeľka odboru pre druhostupňové konanie, ktorý zabezpečoval podklady pre radu žalovaného, a v tomto konaní rada vecne nerozhodla, ale konanie zastavila z procesných dôvodov. Pri zastupovaní žalovaného na súde si plnila pracovné povinnosti, keď neprezentovala svoje názory.

4. NSS ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením rozhodol, že sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania o kasačnej sťažnosti. Vychádzal z § 87 Správneho súdneho poriadku, podľa ktorého (i) sudca správneho súdu je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, ich zástupcom alebo k osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti, alebo ak konal či rozhodoval vo veci ako zamestnanec orgánu verejnej správy, (ii) vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval tú istú vec na správnom súde inej inštanície, a (iii) dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v jeho procesnom postupe a rozhodovacej činnosti.

5. NSS uviedol, že predmetom zásahu žalovaného je inšpekcia z júna 2017 a sudkyňa v tom čase a následne približne sedem mesiacov bola zamestnaná u žalovaného, no na inom útvare. Čo sa týka rozhodovaní v rozkladovom konaní v roku 2013, je zrejme, že sudkyňa len pripravovala podklady pre rozhodujúci orgán, ktorého nebola členkou. Teda neprijímala rozhodnutie o zastavení konania z procesných dôvodov. Z námietky zaujatosti a ani z vyjadrenia sudkyne nebol zistený taký vzťah k zamestnancom žalovaného, ktorý by zakladal dôvody vylúčenia. Zrejme najintenzívnejší vzťah má sudkyňa s podpredsedom žalovaného, s ktorým je v kontakte v rodinných vzťahoch. Napriek tomu, že sudkyňa neuvádza, o akú intenzitu kontaktu ide, je podstatné, že tento funkcionár v čase vykonanej inšpekcie u žalovaného nepôsobil a v súčasnosti by podľa jej vyjadrenia vec nemala spadať do súčasť žalovaného, ktorú riadi tento podpredseda. Skutočnosť, že by tento podpredseda mal priamo alebo nepriamo participovať na posudzovanej veci, nevyplýva ani z námietky zaujatosti.

6. NSS poukázal na to, že vylúčenie sudcu je výnimkou zo zásady podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Zdôraznil, že sudkyňa dlho bola zamestnancom, a to aj riadiacim žalovaného, no približne šesť rokov u žalovaného nepôsobí. To vedie k vymiznutiu profesionálnych väzieb so žalovaným. Okrem toho sa nezúčastnila inšpekcie z roku 2017 a na ňu nadväzujúcich procesov. To, že sudkyňa v minulosti spracovávala podklady pre žalovaného a zastupovala ho na súde, neznamená, že by všetky názory žalovaného boli jej názormi. Nebola preukázaná intenzita komunikácie namietanej sudkyne so zamestnancami a funkcionármi žalovaného, ktorá by mohla zakladať pochybnosti o jej nestrannosti. To, že sa občas stretne s bývalými zamestnancami žalovaného na odborných podujatiach, nedosahuje intenzitu na vylúčenie. NSS uzavrel, že nebola preukázaná taká intenzita pomeru sudkyne k veci, účastníkom konania a ich zástupcom, ktorá by odôvodňovala jej vylúčenie. Rovnako nebolo preukázané, že by namietaná sudkyňa vo veci posudzovaných iných zásahov konala alebo rozhodovala ako zamestnankyňa žalovaného.

III.

7. Sťažovateľ, parafrázujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu, zdôrazňuje, že vylúčený nemá byť iba sudca, u ktorého je naisto dané, že nie je nestranný alebo je zaujatý, ale aj sudca, pri ktorom objektívne existuje opodstatnená obava, že nie je celkom nestranný, pretože ide o dôveryhodnosť, ktorú musí súdna moc vzbudzovať v demokratickej spoločnosti a hlavne u účastníkov konania. Preto treba v každom jednotlivom prípade posúdiť, či konkrétny vzťah je takej povahy a stupňa, ktorý by vyvolával dôvodné pochybnosti o nestrannosti súdu. Okrem toho rozhodnutie o námietke zaujatosti musí byť dostatočne jasné a zrejmé, keďže proti nemu nie je prípustný opravný prostriedok. Súd sa musí podrobne zaoberať otázkou subjektívnej a objektívnej stránky zaujatosti sudcu a až po dôkladnom zistení skutkového stavu rozhodnúť a rozhodnutie podrobne odôvodniť.

8. Namietané uznesenie podľa sťažovateľa tieto požiadavky nespĺňa. Primárne z vyjadrenia sudkyne vyplynulo, že má vzťah k podpredsedovi žalovaného, no tento vzťah vôbec nie je špecifikovaný, a preto sa ním NSS nezaoberal a len uviedol, že súčasný podpredseda žalovaného u žalovaného v čase inšpekcie nepôsobil. Ďalej poukazuje na čelné postavenie podpredsedu úradu, a to, že predsedovi, ktorého podpredseda zastupuje, je podriadený odbor, ktorý v zmysle interných predpisov zastupuje žalovaného v súdnom konaní a odbor druhostupňového konania. Podľa sťažovateľa vyjadrenie sudkyne o jej vzťahu k podpredsedovi žalovaného nie je spôsobilé spoľahlivo vylúčiť dôvodné pochybnosti o jej nestrannosti. Skôr tieto pochybnosti prehĺbuje. Preto bolo nevyhnutné dôkladne sa zaoberať povahou a intenzitou jej vzťahu k podpredsedovi žalovaného a ich vzájomného kontaktu, osobitne, ak sudkyňa túto skutočnosť skôr neoznámila a nešpecifikovala. Za týchto okolností nemožno objektívne vylúčiť pochybnosti, že môže ísť o veľmi blízky vzťah. To je spôsobilé založiť dôvodné pochybnosti aj z pohľadu objektívneho pozorovateľa.

9. Sťažovateľ uzavrel, že NSS tým, že rozhodol o nevyklúčení sudkyne bez toho, aby sa zaoberal povahou a intenzitou jej rodinného vzťahu a kontaktov s podpredsedom žalovaného, v kontexte ním namietaných skutočností sa dostatočne nevysporiadal s objektívnou stránkou jej zaujatosti. Jeho uznesenie neposkytuje zrozumiteľné odpovede na všetky relevantné otázky súvisiace s otázkou nestrannosti sudkyne tak, ako to vyžaduje čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Je toho názoru, že synergické a kontextuálne vnímanie ním v námietke uvedených skutočností zakladajú z objektívneho hľadiska dôvod na vylúčenie sudkyne pre jej pomer k veci a k žalovanému.

IV.

10. Ústavné práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie sú výsledkové. To znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok. Skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Ústavná sťažnosť bola podaná v čase, keď o kasačnej sťažnosti nie je právoplatne rozhodnuté. Stále je možné, že sťažovateľom namietaná sudkyňa NSS sa rozhodovania v jeho veci nezúčastní. V konaní o kasačnej sťažnosti môže dôjsť k zmene zloženia senátu, napríklad z dôvodu zdravotnej indispozície sudkyne a v takom prípade bude rozhodovať zastupujúci člen senátu. Nič nevylučuje ani to, že NSS o kasačnej sťažnosti rozhodne v prospech sťažovateľa. Sťažovateľ sa námietkami o zaujatosti sudkyne môže brániť až proti výsledku konania o kasačnej sťažnosti. Až v takom prípade bude zrejmé, že namietaná sudkyňa skutočne

v sťažovateľovej veci rozhodovala. Budúce neisté okolnosti, ktoré v súdnom konaní môžu nastať, vylučujú identifikáciu cieľa zásahu ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením o nevyklúčení jeho sudkyne z prejednávania a rozhodovania o kasačnej sťažnosti.

11. Pri posudzovaní spôsobilosti uznesenia zasiahnuť do označených práv sťažovateľa nemá význam, či k spomínaným budúcim neistým okolnostiam aj skutočne došlo, lebo tento fakt má relevanciu iba vo vzťahu k ústavnej akceptovateľnosti meritórneho rozhodnutia vo veci sťažovateľa, ktorú v tomto prípade ústavný súd nepreskúmaval. Až po rozhodnutí vo veci samej možno jednoznačne zdefinovať, či konanie NSS bolo zaťažené vadou významnou z hľadiska základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ústavy, pretože až vtedy sa stáva nespochybniteľným a definitívnym zodpovedanie otázky, či meritórne rozhodnutie ovplyvňujúce hmotnoprávne postavenie jeho účastníkov bolo výsledkom konania a rozhodovania sudkyne, ktorá nebola vylúčená z rozhodovania, a v akej miere sa sudkyňa na konaní a rozhodovaní veci podieľala (III. ÚS 390/2010).

12. Samostatnou otázkou, o ktorej je možné rozhodnúť, je otázka dostatočnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia, ktoré už nebude môcť byť predmetom neskoršieho prieskumu. Povinnosť súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutia nemožno interpretovať ako požiadavku poskytnutia detailnej odpovede na každú jednu námietku. Z odôvodnenia súdnych rozhodnutí musia byť zrejme odpovede na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Dôvody rozhodnutia musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nepostačuje len odkaz na relevantnú právnu úpravu. Nevyžaduje sa však, aby na každý argument strany, teda aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola v odôvodnení daná odpoveď (Ruiz Torija p. Španielsko z 9. 12. 1994). Rozsah reakcie súdu na konkrétne námietky účastníka konania je, čo sa týka šírky odôvodnenia, vždy spätý s otázkou hľadania miery. Spravidla postačuje, ak sú vysporiadané aspoň základné námietky, prípadne možno akceptovať aj odpovede implicitné (uznesenia Ústavného súdu Českej republiky II. ÚS 2774/09, II. ÚS 609/10).

13. V tomto smere je potrebné poukázať na to, že napadnuté uznesenie obsahuje hodnotenie časového pôsobenia sudkyne u žalovaného v čase inšpekcie, že sudkyňa v jej priebehu pôsobila na inom útvare a v roku 2013 pripravovala podklady pre orgán, ktorý rozhodoval o rozklade, avšak sama nebola jeho členkou a neprijímala samotné rozhodnutie. NSS nezistil nijaký vzťah k zamestnancom žalovaného, ktorý by zakladal dôvody vylúčenia, a občasná stretnutia s bývalými zamestnancami žalovaného na odborných podujatiach nedosiahli intenzitu na vylúčenie. Zároveň NSS uviedol, že sudkyňa už šesť rokov u žalovaného nepôsobí, čo vedie k vymiznutiu profesionálnych väzieb so žalovaným. Skutočnosť, že sudkyňa v minulosti spracovávala podklady pre žalovaného a zastupovala ho na súde, neznamená, že by všetky názory žalovaného boli jej názormi. NSS sa osobitne zaoberal vzťahom sudkyne a podpredsedu žalovaného, pričom pripomenul, že v čase vykonanej inšpekcie u žalovaného nepôsobil a že v súčasnosti by táto vec nemala spadať pod útvary riadený podpredsedom.

14. Odôvodnenie, v ktorom je takéto posúdenie objektívnej stránky nezaujatosti sudkyne obsiahnuté, a následný záver NSS o tom, že nebola preukázaná taká intenzita pomeru sudkyne k veci, účastníkom konania a ich zástupcom, ktorá by odôvodňovala jej vylúčenie, je tak potrebné vyhodnotiť ako dostatočné. Odôvodnenie napadnutého uznesenia NSS je preto z ústavnoprávneho hľadiska dostatočné. Nemožno preto dospieť k záveru o porušení ním uvádzaných ústavných práv. Ústavná sťažnosť je preto zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona

č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu